

RSS

RSS (*Rich Site Summary* või *Really Simple Syndication*) on XML-il põhinev failiformaadi standard, mida kasutatakse peamiselt internetilehekülgede sisukorra või uudiste kokkuvõtete tegemiseks. Kasutajad ei pea enam Teie veebilehte iga päev kontrollima, et uuendusi märgata vaid nad saavad uuenduste kohta info RSS voo (*RSS feed*) kaudu automaatselt.

RSSi levikule on kaasa aidanud ajaveebide (*blog*) suur populaarsus, sest RSS-formaadis kokkuvõtted on mugav vahend operatiivse info saamiseks huvipakkuva lehekülje muutmiseks. Viimasel ajal on RSSi üha rohkem hakatud kasutama ka meeskonnatöövahendites paljusid meeskonnaliikmeid puudutava info edastamiseks. Tavaliselt koostatakse uudisvoog (inglise keeles RSS-feed) internetilehekülje või mõne muu seotud allika muutumisel automaatselt.

RSSi esimene versioon (versioon 0.90) võeti kasutusele märtsis 1999 Netscape'i portaalis My Netscape Network. Hetkel viimane RSS-i versioon, 2.0, avaldati Harvardi ülikooli poolt juulis 2003.

Üks esimesi vabavaralisi RSS uudistelugemise programme, FeedReader, on loodud eestlaste poolt.

Tänapäeval saab RSSi näitamisega hakkama ka suur osa e-postiprogramme, formaatimata kujul (XMLna) iga XML-vormingut toetav veebilehitseja.

XML (*Extensible Markup Language*) on SGML-i rakendus ja W3C soovitatud üldotstarbeline markeerimise keel, mille eesmärgiks on struktureeritud info jagamine erinevate infosüsteemide vahel, eelkõige Internetis (intranetis) veebipõhistes rakendustes. XML on laiendatav keel, mis tähendab, et alates ülesande püstitamisest, on võimalik defineerida oma elemente.

XML-il baseeruvad mitmed muud keeled, näiteks: XHTML, RDF, RSS, MathML, GraphML, MusicXML, XSIL, SVG ja tuhanded muud.

Käesolev materjal põhineb RSS 2.0 versioonil, mis koos versioonidega 0.9 ja 0.91 on põhiliselt kasutatav. RSS 2.0 on lihtsam, kergemini mõistetav kui RSS 1.0.

Kuidas töötab

RSS abil registreerib veebi looja oma materjali infot koondavate ettevõtete (*aggregators*) juures.

Kõigepealt luuakse RSS dokument ja salvestatakse see XML failina. Seejärel laetakse see oma veebiserverisse.

Autor registreerib oma RSS-i *aggregator*'i juures, kes seejärel iga päev kontrollib registreeritud veebisaite, kontrollib linke ja näitab RSS voo (*RSS feed*) kohta infot, tänu millele saavad kliendid linke neid huvitavatele dokumentidele.

Süntaks

RSS faili alguses tuleb deklareerida XML versioon, kasutatav tekstikodeering ning RSS versioon. Faili lõpus peab olema lõpetav märgend!

```
<?xml version="1.0" encoding="ISO-8859-1" ?>
<rss version="2.0">
.....
</rss>
```

Kasutada saab ka kommentaare, millel on html-ist tuttav kuju:

```
<!-- See on RSS kommentaar -->
```

RSS voo (RSS feed) kirjeldamiseks kasutatakse elementi `<channel>`, milles omakorda kirjeldatakse artikleid ehk dokumente elemendiga `<item>`.

NB! Täpitähtede kasutamine elementide sees võib põhjustada vigu, mis ei lase RSS-il toimida!

<CHANNEL>

Kanal ehk element `<channel>` kirjeldab RSS voo. Sellel elemendil on kolm kohustuslikku tütarelementi (*child element*):

- `<title>` — kirjeldab kanali pealkirja;
- `<link>` — kirjeldab kanalile viitava lingi;
- `<description>` — annab kanali lühikirjelduse.

Näiteks:

```
<channel>
  <title>Tähtsate materjalide koduleht</title>
  <link>http://www.seejasee.ee</link>
  <description>Tasuta jagatavad tähtsad juhendmaterjalid</description>
.....
</channel>
```

Igas RSS failis võib olla mitu `<channel>` elementi. Iga kanal sisaldab veel ühe või mitu erinevat `<item>` elementi artiklite kirjeldamiseks.

Lisaks kohustuslikele elementidele on kanalil olemas veel rida valikulisi elemente:

- `<category>` — kirjeldab RSS voo kuulumise mõne kategooria alla, see võimaldab erinevate RSS voogude grupeerimist;
- `<copyright>` — annab märku autoriõigustega kaitstud materjalidest;
- `<image>` — võimaldab RSS voo edastamisel ka pilti näidata. Sellel elemendil on kolm kohustuslikku tütarelementi:
 - `<url>` — pildifaili URL;
 - `<title>` — pildi alternatiivtekst (näidatakse kui pildi näitamine ebaõnnestub);
 - `<link>` — link veebilehele, mis antud kanalit serveerib.

Näiteks:

```
<image>
  <url>http://www.seejasee.ee/pildid/logo.jpg</url>
  <title>Tähtsad materjalid, logo</title>
  <link> http://www.seejasee.ee </link>
</image>
```

- `<language>` — määrab keele, mida kasutatakse materjali kirjutamiseks, võimaldab RSS *aggregator*'il infot keele järgi grupeerida. Näiteks:

<language>et</language>

Lisaks on veel hulk valikulisi kuid vähemtähtsaid võimalikke tütarelemente:

<cloud>	Registreerib protsessid, mida teavitatakse kohe RSS-voos uuendustest (<i>Register processes to be notified immediately of updates of the feed</i>)
<docs>	Specifies an URL to the documentation of the format used in the feed
<generator>	Specifies the program used to generate the feed
<lastBuildDate>	Defines the last-modified date of the content of the feed
<managingEditor>	Defines the e-mail address to the editor of the content of the feed
<pubDate>	Defines the last publication date for the content of the feed
<rating>	The PICS rating of the feed
<skipDays>	Specifies the days where aggregators should skip updating the feed
<skipHours>	Specifies the hours where aggregators should skip updating the feed
<textInput>	Specifies a text input field that should be displayed with the feed
<ttl>	Specifies the number of minutes the feed can stay cached before refreshing it from the source
<webMaster>	Defines the e-mail address to the webmaster of the feed

<ITEM>

Elementi <item> kasutatakse RSS voos üksikute artiklite ehk lugude kirjeldamiseks. Ka sellel elemendil on kolm kohustuslikku tütarelementi (*child element*):

- <title> — kirjeldab artikli pealkirja;
- <link> — kirjeldab artiklile viitava lingi;
- <description> — annab artikli lühikirjelduse.

Näiteks:

```
<item>
  <title>Sissejuhatus</title>
  <link>http://www.seejasee.ee/materjal1.pdf</link>
  <description>Esimene materjal</description>
</item>
```

Lisaks kohustuslikele elementidele on elemendil <item> olemas veel rida valikulisi elemente:

- <author> — antud artikli autori e-posti aadress. Näiteks:
 <author>kirjutaja@seejasee.ee</author>
- <comments> — määrab antud elemendi kohta käivate kommentaaride URL-i;
- <enclosure> — võimaldab artiklile meediafaili lisada. Sellel elemendil on kolm kohustuslikku tütarelementi:
 - <url> — meediafaili URL;
 - <length> — meediafaili suurus baitides;
 - <type> — meediafaili tüüp.

Näiteks:

```
<enclosure url="http://www.w3schools.com/rss/rss.mp3"
length="5000" type="audio/mpeg" />
```

Lisaks on veel järgmised valikulised kuid vähemtähtsad võimalikud tütarelemendid:

<guid>	Defineerib elemendi unikaalse identifikaatori
--------	---

<pubDate>	Määrab elemendi viimase publitseerimise kuupäeva
<source>	Määrab kolmanda osapoole allika

Publitseerimine

RSS publitseerimiseks tuleb läbi teha järgmised sammud:

1. Anna oma RSS-failile nimi, pea meeles, et faili laiendiks peab olema xml!
2. Kontrolli oma RSS faili süntaksit! Hea validaator on aadressil:
<http://www.feedvalidator.org>
3. Lae oma RSS üles oma veebikataloogi!
4. Kopeeri oma veebikataloogi väike RSS või XML nupp (rss.gif või xml.gif)!
5. Paiguta RSS nupp oma veebilehele ja lisa talle link RSS failile! Näiteks:

```
<a href="www.seejasee.ee/rss/levita.xml">  
  
</a>
```

Kui soovid RSS nupu paigutada brauseriaadressiribale, kirjuta veebilehe <head> elemendi sisse järgmine rida:

```
<link rel="alternate" type="application/rss+xml" title="Pealkiri" href="levita.xml">
```

Kui soovid oma RSS voogu avalikustada kõigile:

6. Esita oma RSS voog mõnda RSS voogude kataloogi (otsi "*RSS feed directories*"). On olemas mitmeid tasuta teenust pakkuvaid katalooge, näiteks www.syndic8.com, www.daypop.com, www.newsisfree.com.
7. Registreeri oma RSS voog otsingumootorites.
8. Edaspidi värskenda/ajakohasta oma voogu!

RSS haldamine

Oma RSS voo haldamisel tuleb iga uue materjali lisamisel RSS faili uuendada. Kõige kindlam viis selleks on käsitsi haldamine. Käsitsi haldamine võib aga olla väga tülikas ning palju aega nõuda. Aja kokkuhoidmiseks võib kasutada automatiseeritud RSS-i, näiteks tasuta FeedFire (www.feedfire.com).